

Adatok fekszenek előttünk. Szürke számoszlopok, amelyek mégis fénylenek: hírt adnak arról, hogy a mi új országunkban ma már egy egész nép tanul, hogy a hajdan minden módon elnyomott, szellemileg is gúzsbakötött, uraitól örökös tudatlanságra ítélt milliók most döntik le valójában évszázados szellemi börtönük falát.

Hétjegyű számokkal mérjük a könyvkiadás eredményeit, százazrekben számolunk, egy-egy film vagy kiállítás látogatottságának le mérésénél.

Ennek az egész hazánkat és társadalmunkat átalakító kulturális forradalomnak döntő állomása volt az 1949. esztendő. Egyik győzelem a másikat követte, egyik a másikat szülte a kultúra csaknem minden területén.

Nemrég ért véget az a szovjet képzőművészeti kiállítás, amelyet több mint 300.000-en láttak ugyanabban a városban, ahol az elnyomás korában néhány ezer „műértő” volt a képzőművészet teljes közönsége és néhány száz vagy ezer munkást leszámítva, a dolgozók nagy tömege álmában sem gondolt arra, hogy munka után vagy vasárnap képtárba menjen. És a színházak? Nemcsak a multban, a felszabadulás után is folyton csak ezt lehetett hallani: színházi válság.

A mi színházaink zsúfolt nézőterei: százezernyi alkalmi néző és 70.000 állandó bérlő, bizonyítják: nem a színház, csak a burzsoá színház jutott válságba.

A Horthy-fasizmus éjszakájának sötétségéhez képest szinte kápráztatóak ezek a milliós és százezres kulturális statisztikai adatok. De mi már túl is jutottunk azon, hogy az elkorcsosított, régi börtönlethez mérjük népünk erőitől és egészségtől duzzadó új életét. Eredményeink értékelésénél azt vizsgáljuk, hogyan nőnek azok évről évre az eddig értékéhez viszonyítva.

A könyvkiadás eredményeiről szinte csillagászati számok beszélnek. A magányállatok kiadványait és a milliókra rugó szakirodalmat nem számítva 11,711.000 könyv jelent meg 1949-ben. Egyedül Pártunk könyvkiadóvállalata, a Szikra 8,750.000 példányban adott ki könyveket (334 művet), szemben az 1948. évi 3,843.000-rel, amely 321 kiadvány példányszáma volt. Nem a művek száma, hanem a példányszám emelkedett tehát döntő módon: átlagban 12.000-ról 26.200-ra. A színházak sem több darabot adnak elő, hanem többször játsszák azokat, mint régen. A Moszkvai jellem 101-szer, a Filmcsillag című szovjet operett 116-szor, a Hétköznapiak hősei már eddig 63-szor került színre. A Fővárosi Könyvtár olvasóinak száma 444.800-ról másfélmillióra emelkedett. A Vasas Szakszervezethez tartozó üzemek könyvtáraiból 27.000 kötetet kölcsönöz-

Budanoctno vonatbaó úicácibbhab

Népünk kulturális előretörésének hatalmas számai:

12 MILLIÓ KÖNYV,

sokszázezer színház- és tárlatlátogató

SZABAD NÉP

Forrás:

Prudapest

1950 JANUÁR 15

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

655.4

Hely

Idő

"1950"

Személy

Helyszám

Székestővárosi házi nyomda 1926 — 8891

tek ki egy hónapban, a textilesekből 10.430-at, az összes — 1933 — üzemi könyvtárat pedig egy hónap alatt 109.491-en látogatták. Ugyanez látható a könyveladás terén. Szinte hónapról-hónapra lemerhető, hogy lángol egyre magasabbra a munkásosztályban a tudásvágy. A Weiss Manfrédben szeptemberben 5000, októberben 9000, novemberben 13.000 könyvet vásároltak a munkások egyedül a Szikra helyi könyvtérjesztőjénél — bizonyítva, hogy Magyarországon nemcsak többet járnak színházba és többet olvasnak, hanem *többet* élvezik a kultúrát, mint eddig Maroknyi kizsákmányoló helyett a milliós dolgozó osztályok kezdenek nálunk művelt embereké lenni.

A vidéki adatok nem kevésbé szemkápáztatóak. A Szikra 1948-ban 500.000 könyvet, a mult évben ennek ötszörösét, 2 és fél milliót adott el vidéken. A vidéki mozikban a szovjet filmek havi látogatottsága 476.000-ről 1,019.000-re emelkedett egy év alatt, a novemberi adatokat véve figyelembe. A miskolci, győri, pécsi és többi vidéki színházaknak 5—10.000 állandó bérlője van a munkásság, a parasztság és a dolgozó vidéki értelmiség soraiból. De ez csak néhány adat. Számítatlan más, a szó szoros értelmében történelmi esemény bizonyítja, hogy az évszázados elmaradottság sötétjében élt magyar faluban nemcsak a villanylámpák százazrei, hanem a kultúra lámpásai is kigyúltak.

Az a folyamat megy végbe nálunk, amiről Lenin beszélt:

„A proletariátus harca még nincs befejezve azzal, hogy megdöntöttük a cárizmust, elkergettük a földesurakat és kapitalistákat” — mondotta s kifejtette, hogy a harc befejezésének egyik legfontosabb része a műveltség megszerzése.

A kultúra fegyver is. Az az új műveltség, amely a mi országunkban milliók kincsévé válik nemcsak mennyiségileg sokkalta több, hanem tartalmilag is más, mint amit a népi nyomó uralmak terjesztettek.

Kultúránknak ezt a sajátosságát is

kifejezik a „szürke” számoszlopok. Csak néhány adat: a Szikránál 1949-ben megjelent 8,750.000 könyvből 3,061.000 a marxizmus-leninizmus klasszikusainak sorából való. Sztálin művei összesen, a Párttörténettel és az Eletrajzzal együtt 2 millió példányban, Lenin művei pedig 1,200.000 példányban jelentek meg. És a szépirodaiomban is a szocialista művek érték el a legnagyobb, történelmünkben példátlan példányszámokat. Gorkij nemzedékeket nevelő regénye, Az anya, 60.000 példányban jelent meg. Solohov műve, a Csendes Don 50.000 példányban; Beck: Volokalamszki országútja elérte a 70.000-et. A magyar írók könyvei a multban 3—5000 példányban jelentek meg szerencsés esetben. Móricz: Rózsa Sándora a felszabadulás után 25.000 példányt ért el. Illés Béla: Kárpáti rapszódiaja pedig 30.000 példányt. Az Ifjú Gárdát a Magyar Színházban 60.000-en, az Idegen árnyékot csaknem 30.000-en nézték meg.

Oriási eredményekről számoltunk be. De azt mondhatjuk-e, hogy ez már elég? Nem. A szocializmust megvalósítani csak olyan emberekkel lehet, amilyenek majd holnap leszünk, amilyenekké majd ezután farag még a Párt, a szovjet kultúra embernevelő hatása és sok egyéb mellett, de nem utolsó sorban a magunk új szocialista kultúrája.

Az az óriási fordulat, amely a dolgozó tömegekben a kultúra felé végbement és végbemegy — óriási felelősséget és kötelezettséget ró az alkotó művészekre. A nép — mondotta Gorkij — egyre inkább megtanul kérdezni. Tudtok-e felelni neki? Az egy műre jutó 20, 30, 40, 50.000 vásárló és ötfüzserennyi olvasó mint valami óriási kérdőjel, úgy áll a magyar írók elé. Az egy szindarabra jutó 40, 50, 60.000 néző dühöngő tapsa egyben követelés is: nekünk irjatok, rólunk irjatok.